

# DRUŠTVENE VIJESTI I OBAVIJESTI

## VIJESTI IZ DRUŠTAVA

### Našice

Dana 29. I o. g. održana je osnivačka Skupština Društva agronoma općine Našice. Na Skupštini se raspravljalo o problemima poljoprivrede, usvojen je statut Društva, izabran je Upravni i Nadzorni odbor i formirane sekcije Društva.

Za predsjednika je izabran inž. Ljubo Kajgana. Inž. Marko Špehar je podnio slijedeći referat:

#### ULOGA I MJESTO DRUŠTVA POLJOPRIVREDNIH INŽENJERA I TEHNIČARA U KOMUNI

Industrijalizacija i opći privredni i društveni razvitak naše zemlje pružaju solidnu osnovu za brži razvoj poljoprivrede i novih društvenih odnosa na našem selu. (Ovo je osnovna konstatacija u Rezoluciji I kongresa poljoprivrednih inženjera i tehničara Jugoslavije, održanog od 18. do 19. XI 1957. u Beogradu.)

Naša poljoprivreda, uzevši u cjelini, još uvijek je zaostala, krije u sebi ogromne neiskorištene rezerve. Tako se npr. oko 75% zemljišnih kapaciteta na području naše komune nalazi u rukama privatnih poljoprivrednih proizvođača, a svega oko 25% u društvenom sektoru. Privatni proizvođači — zahvaljujući niskom stupnju stručnog znanja, slaboj materijalnoj osnovi, a s tim u vezi niskim i ograničenim ulaganjima u proizvodnju, a dijelom i konzervativnim shvaćanjima, ali i nesistematskom radu s ovim proizvođačima — na svojim površinama ostvaruju nisku proizvodnju iskorištavajući time svega oko 50% potencijalnih proizvodnih mogućnosti zemljišta.

Naša je poljoprivredna proizvodnja po stupnju opremljenosti, intenzitetu proizvodnje i stupnju iskorištavanja proizvodnih mogućnosti veoma šarolika. Dok se na dijelu društvenog sektora primjenjuju najsuvremenija sredstva za proizvodnju, tehnologija i organizacija, u isto vrijeme na triput većim proizvodnim kapacitetima u rukama privatnog sektora primjena i uvođenje suvremenih dostignuća poljoprivredne nauke i prakse na samom je početku.

Primjenom modernih sredstava za proizvodnju i suvremene tehnologije ove skrivene rezerve mogu se brzo iskoristiti. Iskorištenjem samo većeg dijela ovih skrivenih rezervi bitno bi se izmijenio ekonomski položaj ove privredne grane. Poljoprivreda bi postala akumulativnija, stvorila bi se realna materijalna osnova za poboljšanje uvjeta života i rada poljoprivrednika i ljudi na našem selu. Proces migracije mladih ljudi sa sela automatski bi se zaustavio. Problem upošljavanja radne snage bio bi, takoreći, skinut sa dnevnog reda. Istovremeno bi društvo dobilo više proizvoda. Ovakva kretanja veoma pozitivno bi se odrazila na ostale privredne grane koje poljoprivredu snabdjevaju repromaterijalom, strojevima i oruđima, kao i one koje poljoprivreda opskrbljuje potrebnim sirovinama.

Rješenje ovih problema nije ni jednostavno ni lako. Međutim, ono je moguće i neodgodivo zato što je problem poljoprivrede prerastao u problem cjelokupne privrede. Poljoprivreda u sadašnjem obliku je postala kočnica bržeg razvoja ostalih grana privrede.

Tko je pozvan da rješava ove probleme? Logično, to bi trebali biti svi oni koji su zainteresirani za unapređenje poljoprivredne proizvodnje, a to je danas cijelo društvo. Međutim, bez poljoprivrednih stručnjaka nema tih faktora društva koji će ove probleme efikasno riješiti i bitno unaprijediti poljoprivrednu proizvodnju. Tu treba da poljoprivredni stručnjaci i društvo agronoma imaju vodeću riječ i ulogu. Niti jedan značajniji zahvat ili investicija u poljoprivredi komune ne bi trebala mimoći rasprave i mišljenje društva poljoprivrednih inženjera i tehničara. Poljoprivredni stručnjaci i društvo trebaju biti inicijatori i predvodnici svih akcija unapređenja poljoprivrede. Oni treba da predlažu najpovoljnija rješenja za pojedine probleme poljoprivredne proizvodnje.

Pa ipak, sami poljoprivredni stručnjaci ovaj veliki i kompleksni zadatak ne mogu riješiti bez podrške i aktivnog učešća zainteresiranih privrednih i društveno-političkih faktora komune. U ovakvim akcijama svatko treba da nađe svoje mjesto i ulogu, da dobije konkretan zadatak i da za njegovo izvršenje odgovara. Samo takva sprega dat će željene rezultate. Svaki učesnik ove akcije treba biti kvalificiran, stručno i tehnički opremljen za izvršavanje svoga dijela posla. U takvim uvjetima rezultate ćemo dobiti brzo i uz najmanja ulaganja sredstava i truda.

Za efikasno obavljanje dijela posla, stručnjaci moraju poznavati sve tekovine suvremene poljoprivredne nauke i prakse — šta više, trebaju biti specijalisti za obavljanje određenih poslova. To se može postići samo podjelom rada među stručnjacima u radnim organizacijama — svaki stručnjak treba da obavlja poslove samo s područja svoje uže struke koju je odabrao (ratar, stočar, voćar, vinogradar, zaštitar), da neprekidno prati nova dostignuća poljoprivredne nauke za svoje područje rada, da redovno izmjenjuje praktična iskustva sa stručnjacima svoje uže specijalizacije.

Kakva je situacija u tom pogledu na području naše komune? Na teritoriju naše općine danas aktivno radi 46 poljoprivrednih stručnjaka, od čega 21 inženjer agronomije (jedan s magistratom) i 25 poljoprivrednih tehničara.

Od ukupnog broja aktivnih poljoprivrednih stručnjaka na PIK-u je uposlano 32 stručnjaka (15 inženjera i 17 poljoprivrednih tehničara). Kombinat danas raspolaže s oko 8500 ha ratarskih površina i oko 1200 ha ribnjaka (površina pod vodom). Prema tome, na jednog poljoprivrednog stručnjaka dolazi oko 285 ha ratarskih ili oko 303 ha ratarskih i ribnjačarskih površina zajedno — ne izuzimajući posebno stručnjake ratare, stočare, voćare, vinogadare. Uz odgovarajuću organizaciju ovaj odnos stručnjaka i površina može zadovoljiti.

Naprotiv, situacija sa stručnjacima je sasvim drugačija za proizvodne kapacitete privatnog sektora. Ako isključimo 5 poljoprivrednih stručnjaka koji rade u NOO-e, OZ-u, »Agrotehnici« — tada ostaje svega 9 poljoprivrednih stručnjaka (5 inženjera i 4 poljoprivredna tehničara) za rad na privatnom sektoru. To znači da 1 poljoprivredni stručnjak dolazi na oko 2660 ha, ne računajući potrebe stočarstva i stočarskih kapaciteta. Od ovog broja poljoprivrednih stručnjaka 5 radi u Poljoprivrednoj stanici (4 inženjera i 1 poljo-

privredni tehničar), a svega 4 (1 inženjer i 3 poljoprivredna tehničara) u šest poljoprivrednih zadruga. Dakle, 2 PZ uopće nemaju poljoprivrednog stručnjaka. Iz ovog pregleda se može zaključiti da je broj poljoprivrednih stručnjaka suviše mali za rad na privatnom sektoru i da na 1 stručnjaka dolazi površina i proizvodni kapaciteti koje je nemoguće kontrolirati i usmjeravati napore za unapređenje proizvodnje. Neka proizvodna područja praktično su ostala nezahvaćena. Tu su naše najveće neiskorištene rezerve.

Čini se da ovdje treba tražiti osnovne uzroke suviše sporog napredovanja poljoprivrede u našoj komuni, a posebno na nekim njenim područjima.

Iskorištavanje ovih rezervi možemo postići na dva načina: 1 — postepenim podružtvovlivanjem zemljišta u privatnom vlasništvu (otkup, arondacija i sl.);

2 — direktnom intervencijom društvenim sredstvima na zemljištu u rukama privatnih proizvođača kroz kooperaciju i proizvodnu suradnju.

Primjenom suvremene tehnike, tehnologije i organizacije, visokoproduktivnih sorti, hibrida i pasmina, racionalnim korištenjem mineralnih gnojiva i zaštitnih sredstava, mogućnosti značajnijeg skokovitog povećanja proizvodnje na društvenom sektoru su time iscrpljene. To, međutim, ne znači da smo tu došli do kraja, da se proizvodnja ovdje više ne može povećati i da više nema rezervi. Rezerve i ovdje postoje, ali su one neuporedivo manje, a svako dalje povećanje proizvodnje skopčano je s relativno većim ulaganjima i rizikom. U isto vrijeme, na zemljištu privatnog sektora dovoljno je uvesti visokorodne sorte i hibride, povećati upotrebu mineralnih gnojiva i primijeniti suvremeniju obradu pa da se prinosi po jedinici površine udvostruče. Takvih revolucionarnih zahvata za proizvodnju društvenog sektora za sada nema — oni su iscrpljeni. Zato usmjeravanje naših materijalnih i drugih napora u ovom pravcu ima i svoje puno društveno opravdanje, jer uz niža ulaganja daje bolje ekonomske efekte.

Ovdje treba istaći da je za ostvarenje ovoga cilja potrebno osigurati određene uvjete. Tako je npr. za ekonomičnu primjenu suvremene tehnike i tehnologije na privatnom posjedu neophodno izvršiti komasaciju na gotovo svim našim područjima, oformiti žitna, kukuruzna i krmna polja, u stočarskoj proizvodnji uvesti UO, selekciju, te bolju i ekonomičniju ishranu.

U sklopu ovih problema treba Društvo agronoma da traži svoje mjesto, ulogu i afirmaciju. Ove probleme ono ne može riješiti, ali može i treba neprekidno da ukazuje na sve ono što koči brži napredak poljoprivrede u našoj komuni i da ukazuje na mogućnosti za rješavanje ovih problema.

Za našu izrazito poljoprivrednu komunu ove neiskorištene rezerve predstavljaju tek otvorene rudnike, bez obzira na sadašnji status i položaj poljoprivrede u sklopu cjelokupne privrede.

Iako u ovom izlaganju nisu obuhvaćeni svi problemi i njime nije definirana uloga i mjesto Društva, ipak sam uvjeren da će diskusija i Statut mjesto i ulogu precizirati i dati konkretan materijal za izradu programa rada Društva.

**Osnivačka Skupština Društva poljoprivrednih inženjera i tehničara općine Slavonski Brod**

Prošlo je gotovo dvije godine kako Društvo agronoma i tehničara u Slavonskom Brodu nije aktivno. Smatrajući da je postojanje jednog takvog dru-

štva potrebno radi rješavanja obimnih zadataka unapređenja poljoprivrede našeg kraja, Agrokombinat »Jasinje« je dao inicijativu, da se ono ponovo osnuje.

Nakon provedenih priprema održana je dne 15. I 1966. god. osnivačka Skupština u direkciji »Agrokombinata« u Velikoj Kapanici, kojoj su pored 45 agronoma i tehničara zaposlenih u »Agrokombinatu«, Skupštini općine, Šumskom gospodarstvu, Poljoprivrednoj stanici i Poljoprivrednoj školi prisustvovali i drug Pero Katalinić, sekretar OKSK Slavonski Brod, prof. dr Šmaljcelj — sveučilišni profesor, Franjo Fajt, poslovni tajnik Saveza poljopr. inženjera i tehničara SRH-e iz Zagreba, te inž. Slavko Petanjek, gen. direktor »Agrokombinata«.

Otvarajući Skupštinu, inž. S. Petanjek je naglasio potrebu i važnost angažiranja društva na rješavanju konkretnih pitanja daljnjeg unapređenja poljoprivrede na našem području, kao npr. kooperacije, arondacije, kupovine zemljišta, daljnje integracije zadruga i mesne industrije s »Jasinjem«. Ostala pitanja koja su se često jedino i previše tretirala u bivšem Društvu agronoma, kao pitanje stanova, zaposlenje itd. treba i može se rješavati kroz druge organizacije. Na kraju je on obećao punu moralnu i materijalnu pomoć »Agrokombinata« za nesmetan rad Društva.

Prof. dr Šmaljcelj je održao referat o naobrazbi agronoma i poljoprivrednih tehničara i odnosu Društva agronoma prema njezinu usavršavanju za bolje rukovanje poljoprivrednom proizvodnjom.

Drug Pero Katalinić, uzimajući riječ u diskusiji, izrazio je svoje puno zadovoljstvo zbog osnivanja Društva i naglasio da ono mora dati pečat cjelokupnoj društvenoj aktivnosti u poljoprivredi. »Više rada i još više proizvodnje očekujemo od privatne poljoprivrede, da se dobiju veća sredstva za pokriće potreba sela, koje već sada samo za školstvo premašuju 1,5 milijardu« — rekao je on.

Inž. Ivica Mataić u svom izlaganju je detaljnije razradio zadatke u kojima bi Društvo agronoma trebalo naći svoj sadržaj rada. Inž. Slavko Jenč, govoreći o načinu rada Društva, iznio je da se više ne može ni zamisliti da Društvo ima karakter kluba i da se rad odvija samo u gradu zato što agronomi i tehničari iz proizvodnje nemaju mogućnosti ni vremena za takav društveni život. Postavljen na nove osnove, uokvirene zbivanjima i životom »Jasinja«, rad Društva agronoma će naći ubuduće mnogo šire i plodnije područje rada. U našoj komuni ima oko 65 agronoma i poljoprivrednih tehničara od čega 40 radi na »Jasinju«, a 25 u raznim institucijama (Poljopr. škola, Poljopr. stanica, Općina itd). i oni koji ne rade direktno u proizvodnji usko i svakodnevno su povezani s proizvodnjom, a društvena proizvodnja u Slav. Brodu — to znači »Jasinje«, ili obratno.

Izabran je Upravni odbor Društva od 9 članova i Nadzorni od 3 člana. Za predsjednika Društva izabran je inž. Ivica Mataić, direktor pogona »Lug«, a tajnik je inž. S. Jenč, direktor pogona »Vino-voće«, Agrokombinata »Jasinje«.

Prihvaćena je odluka da se svi članovi Društva pretplate na »Agronomski glasnik«, te da Upravni odbor izradi plan rada i podnese ga na razmatranje i usvojenje na idućoj Skupštini.